

Till Jordbruksverket

4.12.2011

Per mail till nyttlandsbygdsprogram@jordbruksverket.se

samt kopia till lina.andersson@jordbruksverket.se

Skärgårdarnas Riksförbund, SRF, organiserar den fastboende befolkningen runt hela kusten från Luleå i norr till Koster i väster samt på öarna i de stora insjöarna. SRF arbetar med förutsättningarna för boende, arbete och service året runt i landets skärgårdar.

Förslag och synpunkter angående det nya landsbygdsprogrammet 2014-2020

Skärgårdarnas Riksförbund, SRF, arbetar för den bofasta befolkningen i landets skärgårdar och på öar utan fast landförbindelse runt kusterna och i insjöar. Vi vill härmed lämna några konkreta förslag till förbättringar av Landsbygdsprogrammet inför kommande programperiod.

RÄNTEAVDRAG

SRF anser att regelverket för godkända kostnader inom projektverksamhet måste ändras så att räntekostnader blir godkända. Många projektägare har betydande problem att hantera likviditeten under en projektperiod. För att undvika mycket korta redovisningsperioder och därmed höga administrativa kostnader, så försöker man klara likviditeten ibland med banklån. Bankerna har lärt sig hur systemet fungerar och kan idag ta säkerhet i projektbeslut. Därmed klarar projektägaren likviditeten under projekttiden, men samtidigt uppstår en räntekostnad som borde vara godkänd inom projektet.

REGIONALISERA INTE ALLA PENGARNA

SRF vill framhålla betydelsen av att de ekonomiska resurserna inom Landsbygdsprogrammet inte i alltför stor utsträckning tidigt fördelas ut på länen. Grupper av företagare, boende eller organisationer som representerar speciella landsbygder som finns i liten omfattning, men i många olika län, kan ha svårt att få gehör för sina intressen regionalt.

Många gånger kan en bättre stimulans i utvecklingsarbetet ske, i t.ex. skärgårdar, genom en nationell organisation och nationella projekt. Det är då viktigt att det finns medel reserverade på nationell nivå för detta. Som exempel kan vi nämna nätverket "Skärgårdsbönder" som samlat aktiva lantbrukare på öar utan fast landförbindelse från 16 län.

Vår uppfattning är att en riksorganisation, som företräder en typ av landsbygd nationellt, ska kunna ha möjlighet att bedriva ett utvecklingsarbete inom olika frågeställningar med stöd av Landsbygdsprogrammet. Det ska kunna gälla ämnesområden inom olika typer av företagande men även kommersiell och offentlig service liksom frågor kring boende och de tekniska miljöfrågorna inom vatten, avlopp, avfall och energi.

MILJÖSTÖD

Miljöersättningarna är otroligt viktiga i skärgårdsjordbruket, utan dem är det tyvärr svårt att få ekonomin att gå ihop för de enskilda brukarna. Skärgårdslandskapet visar på en lång kulturhistoria av brukande där man har tagit tillvara alla sorts marker för bete och skörd. Detta har gett den unika karaktär som vi idag fortfarande kan se men som riskerar att försvinna om det blir alltför olönsamt att ägna sig åt det.

Utmärkande för skärgården är de magra markerna som då de betas ger ett rikt djur- och växtliv, men som annars snabbt växer igen. Även mycket små ytor, t.ex. havsstrandängar, har stor betydelse för den biologiska mångfalden. Skärgårdarna utgör också ett område av riksintresse för både naturvård och friluftsliv. Många människor tillbringar sin fritid här. Det är många gånger en svår balans där man både vill ha ett långsiktigt skydd och en tillgänglighet.

Skärgårdsbete

SRF föreslår en nationell klassning av vad vi vill kalla "skärgårdsbete", av motsvarande slag som alvarbete, för de magra utmarksbetena i skärgårdsområdena. Dessa marker har ofta svårt att passa in i befintliga stödsystem. På platser där man kan få t.ex. särskilda värden eller skogsbete godkänt så är det alldeles utmärkt, men många marker på öarna riskerar att bli lämnade obetade om det inte finns en bra ersättning för dessa.

Dessa magra traditionella betesmarker utgör del av de riksintressen som gäller skärgårdarna, liksom miljömålet "Hav i balans samt levande kust och skärgård".

Vi har sett att åtgärden "mosaikmarker" inom "utvald miljö" teoretiskt sett skulle kunna fungera bra. Problemet är dock att den egentligen endast utnyttjats av ett län, Västra Götaland, som har aktivt ägnat sig åt denna möjlighet. I alla övriga län där den inte utnyttjats faller många marker idag helt utanför stödsystemen. Extensiva magra betesmarker i skärgårdsområden finns inom 16 län i landet. Det behövs en nationell stödform för att få med dessa riksintressanta marker inom miljöstöden.

Uppmuntra gårdscentrum på ö utan fast landförbindelse

Ett lantbruk där verksamheten bedrivs aktivt året runt har en positiv påverkan på landskapet. Man kan varsamt styra betet till lämpliga perioder, djuren kan återkomma till betet flera gånger, anpassning till torrperioder, tramp, naturlig fördelning av gödsel, slåtter, aktiva gårdsmiljöer, etc.

Som dagens stödsystem är utformat premieras dessa positiva effekter inte. I en del skärgårdar har det börjat dyka upp lösningar med djur från fastlandet som transporteras ut en kortare period till skärgården på sommaren. Man får därmed sina miljöstöden enligt dagens regler. Men det blir ur natur- och kulturvårdssynpunkt inte alls samma effekt som ett lantbruk som drivs året runt på platsen.

En stödform behövs för att markera värdet av att gårdscentrum ligger på en ö utan fast landförbindelse. Stödformen är definitivt befogad med tanke på problemen för "året-runt" bonden, med höga transportkostnader av djur och maskiner, tidskrävande arbete och tillsyn, höga markpriser och byggkostnader. Ofta kan man inte ha ett maskinsamarbete eftersom det inte finns någon granne på ön som också är lantbrukare, man behöver specialkunskaper och annan utrustning såsom färjor mm. Det är ofta svårt att åstadkomma en storleksrationalisering, dels på grund av prisnivåerna på mark i skärgårdarna men också för att storleken på en ö sätter en gräns.

Bengt Almkvist
Ordförande

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

Borgen 126, 472 95 Varekil

info@skargardarnasriksforbund.se

www.skargardarnasriksforbund.se

